MD3 / 9-10-2017

Partij voor de Dieren
Statenfractie Noord-Holland

Motie Eiwittransitie: Minder beesten, meer bonen

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 9 oktober 2017, te Haarlem, ter behandeling van de Koers NH2050;

constaterende dat:

- in de Omgevingswet (art. 3.3) vier Europese milieubeginselen zijn opgenomen, te weten het voorzorgsbeginsel, het beginsel dat de vervuiler betaalt, het beginsel dat milieuvervuiling aan de bron dient te worden bestreden en het beginsel van preventief handelen;
-
- volgend het klimaatakkoord van Parijs opwarming van de aarde beperkt dient te worden tot 1.5 tot maximaal 2 graden Celcius;
- in Nederland de vlees- en melkindustrie verantwoordlijk voor 40% van zoetwatergebruik, en wereldwijd een enorme bron van watervervuiling, is.[1]
- Nederland niet alleen kwetsbaar is voor de gevolgen van klimaatverandering, maar door voedselproductie en -consumptie ook bijdraagt aan de klimaatproblematiek, waarbij de productie en consumptie van dierlijke producten een belangrijke plaats inneemt;[2]
- de mondiale veeteelt verantwoordelijk is voor bijna 15 procent van alle aan menselijk gedrag gerelateerde broeikasgassen;[3]
- 11 procent van de totale hoeveelheid broeikasgassen die Nederland uitstoot (lachgas, methaan en koolstofdioxide) afkomstig is uit de veeteelt;[4]
- de productie van dierlijke eiwitten een aanmerkelijk groter beslag legt op het landbouwareaal en de milieuruimte dan de productie van plantaardige eiwitten;[5]
- volgens zowel de Gezondheidsraad als het Planbureau voor de Leefomgeving en de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid het eten van minder dierlijke

---

[1] Hoekstra, A.Y. (2013) *The water footprint of modern consumer society.* Routledge, Londen, Verenigd Koninkrijk.
[2] http://www.pbl.nl/publicaties/2012/balans-van-de-leefomgeving-2012
[3] http://www.fao.org/docrep/meeting/025/md883E.pdf
[4] http://www.pbl.nl/publicaties/2012/balans-van-de-leefomgeving-2012
[5] http://www.urgenda.nl/documents/Blonke.a.Milieu-effectenEiwitrijkevoeding.pdf

producten en meer groente en fruit goed is voor zowel de gezondheid als voor de duurzaamheid;[6]

- het Ministerie van Economische Zaken, samen met ondernemers verenigd in de Green Protein Alliance, een convenant heeft getekend waarin wordt gesteld dat tegen 2025 50% van eiwitconsumptie plantaardig moet zijn, om zo ons voedselsysteem te verduurzamen en Nederland op dit gebied koploper te maken;[7]

- minstens twee van de huidige coalitiepartijen in de provincie Noord-Holland volgens hun verkiezingsprogramma's willen inzetten op duurzame voedselproductie en minder productie van vlees. [8]

- Noord-Holland als kennis- en landbouweconomie een belangrijke rol kan vervullen in de verduurzaming van ons voedselsysteem;

Overwegende dat:

- het onwaarschijnlijk is dat we de Parijsdoelen halen zonder een flinke vermindering van de consumptie van vlees- en melkproducten;[9]

- beduidende besparingen van emissies van broeikasgassen kunnen worden behaald met de vermindering van melk- en vleesconsumptie;

- het halveren van consumptie en productie van dierlijke eiwitten tot 25 - 40% minder emissies van broeikasgassen en 40% minder emissies van stikstof leidt;[10]

- volgens onderzoek het halveren van consumptie en productie van dierlijke eiwitten ervoor zorgt dat 23% minder landbouwgrond per persoon nodig is, waardoor land beschikbaar kan komen voor andere toepassingen als duurzame energie.[11]

- door in te zetten op productie en consumptie van minder dierlijke en meer plantaardige eiwitten, een vijfde tot een derde van het verwachte verlies aan biodiversiteit in 2050 kan worden vermeden.[12]

---

[6] A) Gezondheidsraad (2011) *Richtlijnen goede voeding ecologisch belicht.* B) Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (2014) *Naar een voedselbeleid.* C) http://www.pbl.nl/sites/default/files/cms/publicaties/Protein_Puzzle_web_1.pdf

[7] https://www.oneworld.nl/klimaat/voedselsector-bundelt-krachten-voor-duurzame-eiwitten/

[8] A)"D66 is voorstander van een gedeeltelijke vervanging van dierlijke eiwitten in voedsel door plantaardige alternatieven, omdat dit beter is voor dieren, voor de planeet en voor de consument" (Verkiezingsprogramma D66,2017). B) "In Nederland moeten we de negatieve effecten verminderen, door minder vlees te produceren [..]" (Verkiezingsprogramma D66, 2017) C) "Wij willen gezond voedsel van een duurzame landbouw die de grenzen van de planeet erkent, waar de consument vertrouwen in heeft, die dierenwelzijn waardeert en een eerlijke verdeling kent van verdiensten in de keten (fair trade). Een voedselketen met hart voor mensen, dieren en natuur" (Verkiezingsprogramma PvdA, 2017). D) "Wij willen de omvang van de Nederlandse veestapel controleren en fors verminderen met dierenrechten voor alle soorten vee, met als normen dat de volksgezondheid moet zijn gegarandeerd, geen overlast ontstaat en waar deze al aanwezig is wordt verminderd en dat duurzaamheid en dierenwelzijn worden gediend.. We geven provincies de bevoegdheid om regionaal extra eisen te stellen aan de veehouderij in het kader van de volksgezondheid en het milieu" (Verkiezingsprogramma PvdA, 2017).

[9] https://www.chathamhouse.org/publication/livestock-climate-change-forgotten-sector-global-public-opinion-meat-and-dairy?dm_i=1TY5%2C30JL0%2CBHZILT%2CAUGSP%2C1

[10] http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0959378014000338

[11] http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0959378014000338

[12] http://www.urgenda.nl/documents/Blonke.a.Milieu-effectenEiwitrijkevoeding.pdf

- door in te zetten op productie en consumptie van minder dierlijke en meer plantaardige eiwitten zouden de kosten van het klimaatbeleid om de Parijs-doelstellingen te halen, lager uitvallen.[13]

- volgens onderzoek het consumeren van minder dierlijke eiwitten noodzakelijk is om de groeiende wereldbevolking te voorzien van voedsel;[14]

- onderzoek laat zien dat via plantaardige eiwitten meer oplossingen gecreëerd kunnen worden om het hoofd te bieden aan de toenemende voedselbehoefte in de wereld, dan via de minder efficiënte productie van dierlijke eiwitten;[15]

- er economische kansen liggen op het gebied van innovatie, teelt en verwerking van plantaardig eiwit tot voor consumenten aantrekkelijke producten;

- ondernemers verenigd in de Green Protein Alliance bewijzen dat er een brede afzetmarkt is voor plantaardige producten [16];

- de vraag naar plantaardige eiwitproducten groeit;[17]

- de Nederlandse landbouw zich moet concentreren op het produceren van kwalitatief hoogwaardig voedsel met aandacht voor milieu, dierenwelzijn en natuur om internationaal concurrerend te blijven;[18]

- in de provincie Gelderland de Partij voor de Dieren, ChristenUnie, D66, GroenLinks, PvdA, SP, 50plus, CDA en de SGP de ambitie al zijn aangegaan om in 2020 koploper te zijn op het gebeid van plantaardige eiwitten;

- er in Noord-Holland veel kansen liggen voor het produceren van plantaardige eiwitten in gebieden waar intensieve veeteelt door bodemdaling minder wenselijk is en hoge maatschappelijke kosten met zich mee brengt, zoals in de veenweidegebieden;

gehoord de discussie,

roepen het College van Gedeputeerde Staten op:

- in de Omgevingsvisie tot doel te stellen in 2050 in Noord-Holland de consumptie en productie van dierlijke eiwitten minstens te halveren en de productie en consumptie van equivalenten van plantaardige oorsprong in de provincie te stimuleren;

---

[13] https://www.chathamhouse.org/sites/files/chathamhouse/field/field_document/20141203LivestockClimateChangeForgottenSectorBaileyFroggattWellesleyFinal.pdf

[14] https://www.chathamhouse.org/publication/livestock-climate-change-forgotten-sector-global-public-opinion-meat-and-dairy?dm_i=1TY5%2C30JL0%2CBHZILT%2CAUGSP%2C1

[15] A) http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0959378014000338 B) http://www.pbl.nl/sites/default/files/cms/publicaties/Protein_Puzzle_web_1.pdf

[16] http://greenproteinalliance.nl/

[17] http://nos.nl/op3/artikel/2090859-gaat-het-nieuwe-vlees-het-oude-vlees-verslaan.html

[18] http://www.boerderij.nl/Home/Nieuws/2015/11/Van-Dam-ziet-geen-toekomst-voor-productie-van-veel-voor-weinig-in-Nederland-272304IW/

en gaan over tot de orde van de dag.

Linda Vermaas

Partij voor de Dieren

